

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**про результати відвідування
Новосанжарського дитячого будинку-інтернату**

09.04.2024

м. Полтава, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 09.04.2024 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Новосанжарського дитячого будинку-інтернату Полтавської обласної ради (далі – заклад, будинок-інтернат, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Носенко Владислав Володимирович, Представник Уповноваженого у Полтавській області;

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Беза Сергій Євгенійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Підпорядкування:

Міністерство соціальної політики України, міністр – Жолнович Оксана Іванівна;

Полтавська обласна рада – Біленький Олександр Юрійович;

Департамент соціального захисту населення Полтавської обласної військової адміністрації, директор – Корнієнко Людмила Василівна.

Місцезнаходження: вулиця Пролетарська, 33, смт. Нові Санжари, Новосанжарський район, Полтавська область, 39300.

Керівник закладу – Зінченко Юрій Миколайович.

Згідно зі Статутом Новосанжарського дитячого будинку-інтернату (нова редакція), затвердженого наказом начальника Управління майном Полтавської обласної ради від 20.10.2023 № 185, заклад є комунальною неприбутковою стаціонарною соціально-медичною установою, призначеною для тимчасового (до шести місяців) або постійного (понад 6 місяців) перебування або проживання дітей з інвалідністю віком від 4 до 18 років (далі – вихованки) та осіб з інвалідністю віком старше 18 років з числа підопічних (далі – підопічні) з порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги, освітніх послуг, комплексу реабілітаційних заходів і згідно з медичним висновком не мають протипоказань для перебування в зазначеній установі незалежно від наявності осіб, зобов'язаних згідно із законом їх утримувати.

При будинку-інтернаті створена Громадська рада.

Новосанжарський дитячий будинок-інтернат розрахований на перебування 110 осіб жіночої статі. На день відвідування в закладі перебувало 100 осіб, з них: 3 – у відділенні II профілю, 18 – у відділенні III профілю, 19 – у відділенні IV профілю, 11 – у паліативному відділенні, 17 – у першій молодіжній групі, 25 – у другій молодіжній групі. У будинку-інтернаті перебувають 11 внутрішньо переміщених осіб (4 з Харківської, 7 із Запорізької областей). За віком: 18 дітей – від 4 до 18 років та 72 особи віком від 18 до 35 років. Із загальної чисельності дітей: 12 дітей, позбавлених батьківського піклування, 12 дітей опіку/піклування над якими здійснює заклад. Всі вихованки/підопічні мають встановлену інвалідність (18 дітей з інвалідністю підгрупи А, 82 осіб мають інвалідність I та II групи). Заклад в особі директора є опікуном над 76 недієздатними особами та піклувальником щодо 3 осіб, визнаних обмежено дієздатними.

Будинком-інтернатом періодично ініціюється питання щодо поновлення дієздатності особам, які визнані судом недієздатними та/або цивільна дієздатність яких обмежена. Так, протягом 2023-2024 років до суду було подано матеріали по 12 особам:

про визнання недієздатності та призначення опікуна – по 5 особам (2 рішення прийнято);

про продовження строку дії рішення щодо недієздатності – по 7 особам (прийнято 5 рішень);

про поновлення дієздатності – не подавалися заяви до суду.

Станом на 09.04.2024 на судовому розгляді перебувають 5 матеріалів справ.

Штатна чисельність працівників закладу, відповідно до штатного розпису на 2024 рік складає 88,75 штатних одиниць, із них 53 – медичний персонал (зокрема, лікар-психіатр б/к – 0,5; лікар-педіатр б/к – 1,0; фізичний терапевт б/к – 0,25; лікар стоматолог б/к – 0; сестра медична старша в/к – 1; сестра медична в/к – 4; сестра медична в/к – 0,5).

Заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.10.2018 № 1939). Оскільки у закладі не використовуються лікарські засоби, що обов'язково потребують ліцензії на здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, заклад її не має. Власної лабораторії в установі немає.

З усіма підопічними або їхніми законними представниками закладом укладені договори про надання послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, на підставі яких розроблені індивідуальні плани.

Керівництвом закладу забезпечено п'ятиразове харчування, у тому числі дієтичне (5 осіб), 2 дітей знаходяться на спеціальному харчуванні (безглютенна дієта), 8 дітей – на спеціальних штучних сумішах. Приміщення їдальні знаходиться у житловому корпусі. Харчоблок будинку-інтернату перебуває в належному санітарному стані.

Закладом вживаються заходи щодо забезпечення належних умов проживання підопічних/вихованок. Норми житлової площі дотримано. У житлових кімнатах у достатній кількості наявні приліжкові тумбочки, столи, стільці, шафи для речей, ширми.

Усі підопічні мають декларації з сімейним лікарем, яким проводиться відвідування, огляди, робляться необхідні призначення та надаються направлення 3 до вузьких спеціалістів. Надання спеціалізованої медичної допомоги відбувається в медичній частині закладу та у територіальному закладі охорони здоров'я.

У закладі організовано проведення щорічного медичного огляду підопічних із занесенням даних до їх медичних карток.

Уся медична документація підопічних в медичній частині ведеться на належному рівні.

Умови зберігання, використання та обліку лікарських засобів відповідають існуючим вимогам.

Усі вихованки/підопічні забезпечені засобами технічної реабілітації (кріслами колісними, ходунками, тростинами) у повному обсязі.

У закладі наявне приймально-карантинне відділення та ізолятор.

Витрати на харчування на одну особу в день в будинку-інтернаті станом на 09.04.2024 складають 111,91 грн., витрати на медикаменти на одну особу в день станом на день відвідування складають 38,59 грн.

Використання суми пенсій, державної соціальної допомоги підопічних закладу здійснюється згідно з Порядком використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженим наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

Облік та рух коштів фіксується у журналі обліку та руху коштів, що заповнюється на кожну підопічну окремо в день надходження інформації про нарахування, отримання, використання та залишок коштів підопічних. На кожну підопічну сформовано справи щодо використання коштів, які містять: облікову документацію, звернення, акти, квитанції, товарні та касові чеки, копії виписок із банківського рахунку, відкритого на користь підопічних, про рух коштів за звітний період тощо. справи щодо використання коштів зберігаються у замкненій на замок шафі.

Відповідно до матеріалів особових справ, підопічним придбано засоби гігієни, м'який інвентар, взуття, аксесуари, медикаменти, твердий інвентар, інше (поповнення мобільних телефонів) тощо.

У будинку-інтернаті створено умови для участі в культурно-дозвіллевих заходах з урахуванням побажань підопічних; проведення комплексу реабілітаційних заходів; залучення до заходів, спрямованих на ведення активного способу життя, з урахуванням їх стану здоров'я.

Під час відвідування проведено конфіденційне спілкування з 23 підопічними та 10 працівниками закладу. Під час спілкування скарг на неналежне або принизливе поводження співробітників стосовно підопічних не надходило.

У будинку-інтернаті наявне підсобне господарство, штатна чисельність працівників якого становить 1,5 одиниць.

Заклад має укладені договори з КНП «Новосанжарська ЦЛ» від 05 січня 2024 року №2 «Про надання стоматологічних та супутніх послуг», від 12 січня 2024 року № 3 «Про надання послуг лікувальних закладів та супутні послуги (лабораторне обстеження)».

Протягом 2023 – 2024 років смертність у будинку-інтернаті не зафіксована.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 11.04.2023. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення:

права на охорону здоров'я та медичну допомогу;

права володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації:

Полтавській обласній державній адміністрації розглянути питання щодо:

придбання спеціального автотранспорту для перевезення вихованок/підопічних, у тому числі ліжкових хворих;

виділення коштів на ремонт одноповерхового приміщення для подальшого обладнання у ньому Відділення підтриманого проживання.

сприяння забезпеченню проведення систематичних медичних оглядів лікарем-психіатром вихованок/підопічних Новосанжарського ДБІ двічі на рік;

розв'язання проблеми з проведенням не менше ніж один раз на рік огляду вихованок/підопічних лікарсько-консультативною комісією з метою вирішення питання щодо подальшого перебування в будинку-інтернаті.

Виконкому Новосанжарської селищної ради, як органу опіки та піклування:

не допускати випадків обмеження майнових прав підопічних/вихованок Новосанжарського дитячого будинку-інтернату;

сприяти ефективному використанню коштів вихованок/підопічних ІV профілю та паліативного відділення.

На виконання наданих рекомендацій керівництвом закладу проведено роботу з усунення виявлених недоліків, а саме:

до штатного розпису медичної частини внесено посаду лікаря-психіатра;

облаштовано у медичній частині робоче місце лікаря-гінеколога з гінекологічним кріслом;

придбано спеціальний автотранспорт для перевезення вихованок/підопічних, у тому числі ліжкових хворих – автомобіль швидкої допомоги марки АВТОСНАБ (zareєстровано 03.10.2023);

забезпечено проведення систематичних медичних оглядів лікарем-психіатром вихованок/підопічних Новосанжарського ДБІ двічі на рік;

забезпечено проведення не менше ніж один раз на рік огляду вихованок/підопічних лікарсько-консультативною комісією з метою вирішення питання щодо подальшого перебування в будинку-інтернаті.

Зокрема, рішенням виконавчого комітету Новосанжарської селищної ради від 31 липня 2023 року № 276 внесено зміни до Положення про опікунську раду при Виконавчому комітеті Новосанжарської селищної ради та затверджено його у новій редакції, а саме: в частині виключення повноважень щодо погодження та прийняття рішень про використання коштів вихованок/підопічних Новосанжарського дитячого будинку-інтернату.

На жаль, кошти на ремонт одноповерхового приміщення для подальшого обладнання у ньому Відділення підтриманого проживання не виділялися через брак фінансування.

II. Факти, виявлені під час відвідування.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 27 Конституції України).

1. Підвальне приміщення інтернату, у якому розташоване тимчасове укриття, не розраховане на перебування в ньому підопічних та персоналу закладу, не приведене у готовність до використання за призначенням відповідно до Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту (далі – Вимоги), затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. Укриття закладу у порушення пунктів 1, 2 та 3 частини 1 розділу VII Вимог не може експлуатуватись в якості захисної споруди. Відповідно до акту обстеження підвального приміщення головного корпусу від 10.01.2024 №1 комісією співробітників Новосанжарського дитячого будинку-інтернату було встановлено рівень підтоплення 5-10 см у результаті підходу ґрунтових вод. Станом на 09.04.2024 моніторами зафіксовано підтоплення на рівні 10 см. Крім того, в укритті відсутні захисно-герметичні двері, відсутні системи вентиляції, опалення та каналізації, що свідчить про відсутність у сховищі нормальних умов життєдіяльності підопічних.

Зважаючи на викладене, укриття закладу не підготовлено для його належного використання в умовах воєнного стану та, як наслідок, не захищає та не забезпечує безпеку вихованок/підопічних під час їх перебування в його приміщеннях.

Порушення права на повагу до приватного життя (статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 32 Конституції України).

2. Відсутність кабінок/перегородок у санвузлах, що порушує право дітей на приватність.

III. Рекомендації

1. Полтавській обласній військовій адміністрації:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав вихованок/підопічних, які проживають/перебувають у закладі, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності комунального закладу – Новосанжарський дитячий будинок-інтернат;

розглянути можливість виділення додаткового фінансування закладу з метою проведення ремонтних робіт у підвальному приміщенні для можливості використання його як тимчасового укриття.

2. Новосанжарському дитячому будинку-інтернату забезпечити:

контроль за додержанням прав вихованок/підопічних;

облаштування кабінок у санвузлах дверцятами;

дотримання вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (із змінами) у частині пристосування закладу до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Лариса Кармазин-Денисенко

Фото з візиту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

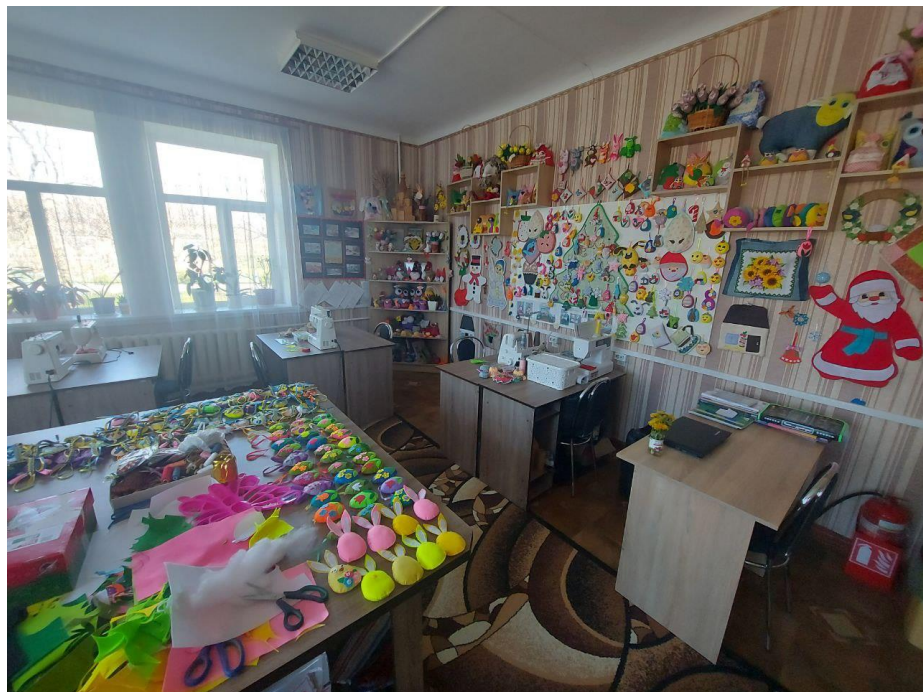
Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

